

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

ע"א 3670-07 פישלר נ' דנינו ואח'

בפני **כב' השופט זאב המר, סג"נ**
המערער: פנחס פישלר

נגד

המשיבים:

1. אתי דנינו
2. אליצור ד"ר ברנשטיין
3. מכון "שלם" א.מ. 1995 בע"מ
ע"י ב"כ עו"ד ערן קייזמן

לפסק-דין בשלום (03-09-2002): תא 10315/01 פישלר פנחס נ' דנינו אתי שופטים: לנדמן מוקי, עו"ד: בן ישי
לפסק-דין במחוזי (17-09-2006): עא 3224/02 פנחס פישלר נ' אתי רשתי דנינו שופטים: הילה גרסטל, עוזי פוגלמן, אילן ש' שילה
לפסק-דין בשלום (02-09-2007): תא 10315/01 פנחס פישלר נ' דנינו אתי שופטים: מוקי לנדמן, עו"ד: קייזמן

מיני-רציו:

* ביהמ"ש זיכה את המערער בהחזר תשלומים ששילם למשיבים עבור טיפול פסיכותרפויטי, משלאור הודאת המשיבים קיבל טיפול משפחתי

* בריאות – חוק הפסיכולוגים – חלותו על טיפול פסיכותרפויטי

אשתו של המערער הופנתה לקבלת טיפול פסיכותרפויטי, ופנתה למשיבים. המערער טוען כי המשיבה 1, שטיפלה באשתו, אינה מוסמכת ליתן טיפול כזה. בימ"ש קבע קבע כי עפ"י המצב החוקי המשיבה 1, בהיותה מטפלת משפחתית מוסמכת, רשאית ליתן טיפול פסיכותרפויטי. מכאן הערער.

ביהמ"ש קיבל את הערעור וקבע כי:

לאור הראיות במקרה הנדון עולה כי שאלת ההסמכה החוקית ליתן טיפול פסיכותרפויטי אינה רלוונטית, שכן המשיבים הודו שהמשיבה 1 נתנה טיפול משפחתי ולא טיפול פסיכותרפי. לפיכך פסק ביהמ"ש כי יש לקבל את תביעת המערער ולהשיב לו את הכספים ששילם למשיבים עבור הטיפול, שלא היה הטיפול שהתבקש. מעבר לדרוש העיר ביהמ"ש כי קביעת ביהמ"ש המחוזי בגלגול קודם של תיק זה, כי טיפול פסיכותרפויטי אינו מוסדר ספציפית בחוק, דרוש בחינה.

פסק-דין

1. בפני ערעור על פסק-דין של בית-משפט השלום בתל-אביב -יפו (כב' השופט מוקי לנדמן) בת"א [10315/01](#) [פורסם בנבו] מיום 2.9.07. עניינו של ההליך הוא בשאלה העקרונית, אם, על-פי

המצב המשפטי הקיים במדינת ישראל, מוסמכת בעלת תואר ראשון ושני במחלקה למדעי ההתנהגות, ליתן טיפול פסיכותרפויטי ?

יצוין, כי זה גלגולו השני של הערעור, שכן בית המשפט המחוזי נדרש בעבר לשאלה זו, כפי שיפורט בהרחבה בהמשך.

רקע

2. בין המערער לבין גרושתו התנהלו במשך מספר שנים הליכים משפטיים בבית הדין הרבני בקשר לבנם הקטין, לרבות הסדרי-משמורת, ביקור וראייה. במסגרת הליכים אלה, עברו בני הזוג אבחון, אשר במסגרתו ניתנה חוות-דעת, בחתימת הפסיכיאטרים ד"ר גולומב וד"ר אנייס, הממליצה שגרושתו של המערער תקבל טיפול פסיכותרפויטי. בית הדין הרבני אימץ את ההמלצה עוד בשנת 1996, וגרושתו של המערער פנתה בעניין למשיבה 3, אשר המשיב 2 הינו אחד משני בעליו. לאחר ראיון ראשוני, האישה הופנתה לטיפול אצל המשיבה 1, שהינה מטפלת משפחתית מוסמכת ובעלת תואר ראשון ושני במחלקה למדעי ההתנהגות. המשיבה 1 נפגשה עם האישה, המערער ובנם הקטין. בשלב מסוים התבקש המערער להצטרף לטיפול, אשר נמשך עד שלהי קיץ 1998, אז נוצר נתק בין הצדדים (להלן: "הטיפול").

3. בפיו של המערער היו טרוניות קשות נגד הטיפול (ראה פסק-דינו של בית הדין הרבני מיום 23.11.98, המסומן כנספח א/2), והוא הגיש תלונה לוועדת התלונות לפי [חוק הפסיכולוגים](#), התשל"ז-1977 (להלן: "חוק הפסיכולוגים") בטענה שהמשיבה אינה מוסמכת ליתן טיפול פסיכותרפויטי. הוועדה דחתה את תלונתו בקובעה, בין היתר, כי "כל עוד לא חוקק חוק הפסיכותרפיה אין הגבלות על עיסוק בתחום זה. [חוק הפסיכולוגים](#) התשל"ז 1977 מסדיר את העיסוק בפסיכולוגיה ומטיל על הפסיכולוגים הגבלות מסויימות, כגון ההגבלה לפיה רק פסיכולוג קליני מורשה לעסוק בפסיכותרפיה. מובן שחוק זה לא מונע, לדוגמא, מפסיכיאטר, לעסוק בכך. אין כיום חוק הקובע תנאים לגבי הכשרה של העוסקים בפסיכותרפיה או המקומות המורשים לתת הכשרה זו" (ראה מכתבה של הוועדה מיום 20.6.99, המסומן כנספח ב').

4. בנוסף, הגיש המערער תביעה כספית בסך 14,562 ₪ לבית המשפט לתביעות קטנות בתל-אביב נגד המשיבים, להשבת סכומי הכסף ששילם להם בגין הטיפול, עקב מצג כוזב, לפיו המשיבה מוסמכת ליתן טיפול פסיכותרפויטי, ולאו היא. בית המשפט לתביעות קטנות (כב' השופט יונה אטדגי) סבר כי מדובר בשאלה עקרונית, והעביר את הדיון בתביעה לבית-משפט השלום בתל-אביב. בהסכמת הצדדים, בדיון מיום 22.10.01, צומצמה הפלוגתא, והשאלה היחידה שעמדה להכרעה היא: "האם על פי המצב החוקי הקיים במדינת ישראל, מוסמכת בעלת תואר ראשון ושני במחלקה למדעי ההתנהגות ובעלת הסמכה כמטפלת משפחתית מוסמכת, ליתן טיפול פסיכותרפויטי כפי שנקבע בהחלטת בית הדין הרבני".

פסק-דינו הראשון של בית-משפט קמא

5. בפסק-דינו דחה בית-משפט קמא את תביעת המערער וקבע כי נקודת המוצא לדיון הינה [חוק יסוד: חופש העיסוק](#), הקובע בסעיף 3 כי כל אדם זכאי לעסוק בכל עיסוק, מקצוע או משלח-יד, כל עוד לא נקבעו לגביהם הגבלות או איסורים העומדים בתנאי פסקת ההגבלה שבסעיף 4 לחוק.

6. בהסתמך על ספרות מקצועית, הגדיר בית-משפט קמא את הטיפול הפסיכותרפויטי כ"אוסף טכניקות של טיפול בדיבור, המצריך הכשרה מצד המטפל וקשרי אמון בין המטפל והמטופל, ואשר נועד להשיג מטרה בתחום הנפשי או ההתנהגותי" (סעיף 18 לפסק הדין). לאחר-מכן, בחן, האם טיפול מסוג זה מוסדר בחקיקה, ומצא שלא, למעט בסעיף 9(ב) [לחוק הפסיכולוגים](#) הקובע כי "לא יתן פסיכולוג טיפול פסיכותרפויטי, אלא אם הוא פסיכולוג קליני".

הגם שהמחוקק הגביל פסיכולוג סתם, להבדיל מפסיכולוג קליני, מלעסוק בפסיכותרפיה, בית-משפט קמא לא מצא בסעיף זה עיגון למסקנה כי מי שאינו פסיכולוג כלל אינו מוסמך לעסוק בתחום הפסיכותרפיה (סעיף 34 לפסק הדין).

7. סעיף 2(ג) [לחוק הפסיכולוגים](#) קובע, כי "לא יראו כעיסוק בפסיכולוגיה פעולה שעשה אדם באקראי או במהלך עיסוקו במקצועו כדיון ובתום לב". מכאן הסיק בית-משפט קמא, כי "חוק הפסיכולוגים עצמו הוציא מגדר תחולתו עיסוק שברגיל נתון לפסיכולוג, אם הוא נעשה בידי אדם העוסק במקצועו כדיון, ובמהלך עיסוקו ובתום לב, עושה שימוש בטכניקה שניתן היה לשייכה לטיפול פסיכולוגי" (סעיף 36 לפסק הדין). לפיכך, כאשר בעלי-תפקיד מסויימים, לדוגמא, עובדים סוציאליים, נדרשים במסגרת עיסוקם המקצועי לעשות שימוש בטכניקות של טיפול פסיכותרפויטי, הרי שהם נכנסים לגדרו של סעיף 2(ג) [לחוק הפסיכולוגים](#). בית-משפט קמא הוסיף, כי בפועל קיימות במוסדות להשכלה גבוהה תוכניות הכשרה בפסיכותרפיה, אשר פתוחות לבעלי-מקצוע שונים, וציין כי בספרם של פרופ' אליצור, טיאנו, מוניץ ונוימן **פרקים נבחרים בפסיכיאטריה** 517 (בעריכת פרופ' מוניץ, הוצאת פפירוס, אוניברסיטת ת"א, 1995) הוגדר הטיפול המשפחתי כסוג של פסיכותרפיה (סעיפים 37 - 38 לפסק הדין).

לאור האמור וכאמור, דחה בית-משפט קמא את התביעה.

המערער לא השלים את התוצאה, ופנה לערכאת הערעור.

פסק-דינו של בית המשפט המחוזי

8. בית המשפט המחוזי (כב' השופטים הילה גרסטל, עוזי פוגלמן ואילן שילה) סבר, כי נוכח לשונו של [חוק הפסיכולוגים](#), מקובלת עליו מסקנתו של בית-משפט קמא בדבר משמעותו של סעיף 9(ב) לחוק הפסיכולוגים, החל על פסיכולוגים בלבד ואוסר עליהם ליתן טיפול פסיכותרפויטי, אלא

אם הינם פסיכולוגים קליניים. בית המשפט סבר, כי פרשנות זו עולה בקנה אחד עם [חוק יסוד: חופש העיסוק](#), וכל עוד לא נקבע אחרת בחוק, אין לקבוע כי העיסוק בפסיכותרפיה אסור על כל מי שאינו פסיכולוג קליני (סעיפים 4(ג) ו-1(ד) לפסק הדין).

9. יתרה מכך, סבר בית המשפט כי אף אם תתקבל עמדתו של המערער, לפיה טיפול פסיכותרפויטי הוא סוג של טיפול פסיכולוגי, שהעיסוק בו אסור על כל מי שאינו פסיכולוג קליני, "עדיין עשוי אדם לעסוק בפסיכותרפיה בלי לחטוא לאיסור שבחוק, אם עושה הוא כן במסגרת מקצועו כדין ובתום לב. יש להניח שהן פסיכיאטרים, הן עובדים סוציאליים המעניקים טיפולים פסיכותרפיים יוכלו לחסות בצל הגנתו של סעיף 2(ג) [לחוק הפסיכולוגים](#), אם עברו הכשרה מתאימה" (סעיף 4(ז) לפסק הדין).

10. דא עקא, שהשאלה אשר עמדה להכרעה, בהסכמת הצדדים וכפי שנוסחה בפסק-דינו של בית-משפט קמא היא: "האם על פי המצב החוקי הקיים במדינת ישראל, מוסמכת בעלת תואר ראשון ושני במחלקה למדעי ההתנהגות ובעלת הסמכה כמטפלת משפחתית מוסמכת, ליתן טיפול פסיכותרפויטי כפי שנקבע בהחלטת בית הדין הרבני". ולשאלה זו לא נמצא מענה מפורט בפסק הדין, שכן בית-משפט קמא לא קבע מהו הטיפול שאליו הופנתה גרושתו של המערער, והאם הכשרתה המקצועית של המשיבה 1 חוסה תחת הגנת "עיסוק במקצוע כדין", כאמור בסעיף 2(ג) [לחוק הפסיכולוגים](#).

לאור האמור, החזיר בית המשפט את הדיון לערכאה הדיונית כדי שזו תכריע בשאלות אלו.

פסק-דינו של בית-משפט קמא - סבב II

11. בפסק-דינו (השני) התייחס בית-משפט קמא לשאלות אליהן התייחס בית המשפט המחוזי, וקבע, כי מעבר לתיבה "טיפול פסיכותרפויטי", עליו המליצו ד"ר גולומב וד"ר אנייס, ולא ימוץ ההמלצה על-ידי בית הדין הרבני, אין כל פירוט לגבי מהות הטיפול. במצב דברים זה, בשים לב להערת בית המשפט המחוזי, לפיה הגדרת הטיפול הינה עניין שבמומחיות, לכן אין להיזקק לידיעות פרטיות או לספרות המקצועית (סעיף 4(י) לפסק הדין במחוזי), נותרת ההגדרה עלומה, וגם העדים אשר העידו בפניו לא סייעו לכך באופן מהותי.

12. על השאלה, האם הכשרתה המקצועית של המשיבה 1 חוסה תחת הגנת "עיסוק במקצוע כדין", לפי סעיף 2(ג) [לחוק הפסיכולוגים](#), השיב בית-משפט קמא בחיוב: "ובשאלה המשפטית, האם מוסמך מטפל משפחתי לעשות שימוש בפסיכותרפיה, התשובה היא הן בהא רבתי" (סעיף 6 לפסק הדין), מאחר ועמדת המערער לא זכתה לעיגון חוקתי, וכמפורט בפסק-דינו הראשון.

לאור האמור, דחה בית-משפט קמא את התביעה, פעם נוספת.

המערער לא השלים גם הפעם עם התוצאה, ופנה בשנית לערכאת הערעור.

טענות הצדדים בערעור

13. בהודעת ערעור ארוכה מאד ומפורטת, תקף המערער את פסק הדין "לאורך כל החזית" וטען, כי הוא מוטעה מיסודו. לא מצאתי לנכון לפרט ולמנות את כל נימוקי הערעור והטענות המועלות בו. אתייחס רק לגופם של אותם נימוקים שנכון יהיה לדון בהם. יחד עם זאת, אציין בקצרה את טענתו המרכזית של המערער, לפיה גרושתו הופנתה לטיפול פסיכותרפויטי אד הוק. המשיבה 1 לא היתה מוסמכת, בזמנים הרלוונטיים, להעביר טיפול מסוג זה, ולמרות היעדר הכשרתה קיבלה על עצמה את תפקיד המטפלת. לטענתו, המשיבה 1 "בורה היתה בתחום". עוד טוען המערער, כי בנסיבות העניין, לא היה מקום להחיל את סעיף 2(ג) לחוק הפסיכולוגים.

14. המשיבים תומכים בפסק-דינו של בית-משפט קמא, מנימוקיו. לשיטתם, פסק הדין תואם את המצב המשפטי, ועמדה זו אומצה, למעשה, על-ידי בית המשפט המחוזי. מסקנתו של בית-משפט קמא מבוססת כדבעי ונימוקיו פורטו בהרחבה, כך שלטענתם, אין מקום להתערב בקביעותיו. לאור האמור, התבקש בית המשפט לדחות את הערעור.

דין

15. הגעתי למסקנה, כי יכול אני להשאיר את השאלה המשפטית-חוקתית: "האם על פי המצב החוקי הקיים במדינת ישראל, מוסמכת בעל תואר ראשון ושני במחלקה למדעי ההתנהגות ובעל הסמכה כמטפלת משפחתית מוסכמת, ליתן טיפול פסיכותרפויטי כפי שנקבע בהחלטת בית הדין הרבני" - בצריך עיון. את הכרעתי בערעור שלפני אבסס על עניינים שבעובדה, בעיקר דברים שנאמרו על-ידי המשיבים עצמם.

16. אין מחלוקת כי המלצת המומחים הפסיכיאטרים והחלטת בית הדין הרבני, אשר אימצה אותה, היתה לטיפול פסיכותרפויטי. המשיבים הודו בבית המשפט - ואולי נאלצו להודות, מאחר והתברר כי במועדים הרלוונטיים, למשיבה 1 לא היתה עדיין תעודת-הסמכה כמטפלת פסיכותרפויטית (עדותה ביום 11.4.07 עמ' 16) - כי הטיפול שניתן, תחילה לאשת המערער ובהמשך לבני הזוג, לא היה טיפול פסיכותרפי.

17. המשיב 2 נשאל וענה כדלקמן:

"ש: אם גב' כוכבה עברה בסופו של יום טיפול שנקרא פסיכותרפויטי אצלכם?
ת: אני אחלק את התשובה שלי ל-3 חלקים לפחות. אכן כוכבה עברה טיפול זוגי / משפחתי. היא לא עברה טיפול פסיכותרפי רפואתי.
ש: אני חוזר על השאלה שלי.

ת: התשובה היא לא. כוכבה באה כנראה עם הנחיות מסוימות מביה"ד הרבני, שניתנו לה ולא למכון שלם...

ש: אז היא עברה טיפול פסיכותרפויטי אצלכם או לא?

ת: לא" (פרוטוקול הדיון מיום 11.4.07, בע' 6 - 7).

בהמשך עדותו של המשיב 2 עולה כי בעקבות מכתבים ותלונות רבות מטעם המערער בעניין אופי הטיפולים שנתנה המשיבה 1, נערכו פגישות בין השניים, בהן ביקש המערער מן המשיב 2 להציג בפניו תעודות הסמכה המעידות על הכשרתה של המשיבה 1 ליתן את הטיפול המבוקש:

ש"ש: נכון שגם במכתבים וגם בפגישות אמרתי לך 2-3 דברים מרכזיים: תציג לי תעודות הסמכה והכשרה של גב' דנינו בתחום הטיפול הפסיכותרפויטי, שהיא לא מוסמכת ושתקח את הטיפול עליך או למישהו אחר במכון. זה נכון?

ת: הוריתי לגב' דנינו לשלוח לך את התעודות האלה וכך נעשה... נכון שאמרת שהיא לא מוסמכת ואני סברתי שלצורך הטיפול הזה שהיא נותנת היא כן מוסמכת, כלומר לטיפול המשפחתי והזוגי...

ש: איזה תעודות היא שלחה לי? אני אומר לך שהיא שלחה לי עד היום תעודה אחת בלבד - של מטפלת משפחתית.

ת: אכן אני מדבר על שתי התעודות שצורפו עוד לתצהיר הראשון. מדובר על מטפל משפחתי מוסמך.

ש: שתי התעודות האלה מקנות הסמכה לטיפול פסיכותרפויטי?

ת: לא. מהטעם הפשוט...

ש: לא שאלתי אותך לגבי הטעם. הן מקנות או לא מקנות?

ת: הן לא מקנות כי הן לא רלוונטיות.

ש: פישלר הוא כל כך מטומטם שאתה מעביר לו תעודות לא רלוונטיות?

ת: אני לא חושב שפישלר מטומטם, הוא מטומטם. לגבי התעודות - הן רלוונטיות לעניין הטיפול, אך לא לשאלת הטיפול הפסיכותרפויטי.

...

ש: כלומר, אתי רשתי שהיא לא עובדת סוציאלית ויש לה תואר ראשון ושני במדעי ההתנהגות, מוסמכת לתת טיפול פסיכותרפי או לא?

ת: לא.

ש: אני מקריא לך מתוך פס"ד בגלגול הראשון שלו של הש' לנדמן, שמגדיר את השאלה שעמדה במחלוקת. אני שואל אותך מה התשובה שלך לאותה שאלה, כלומר האם מי שיש לה את הכישורים שהיו לגב' רשתי מוסמכת לתת טיפול פסיכותרפי או לא?

ת: התשובה היא לא" (פרוטוקול הדיון מיום 11.4.07, בעמ' 8 - 9).

18. עדותה של המשיבה 1 היתה, כך נראה לי, מתחמקת ותשובותיה לא היו חד-משמעיות. כך, למשל, השיבה בעניין רכישת השכלתה כמטפלת פסיכותרפית:

ש": איזו הכשרה צריך בן אדם לעשות פסיכותרפיה משפחתית?
ת: לומדים את זה.
ש: איפה למדת?
ת: יש מספר מוסדות שמלמדים את זה. אני למדתי במספר מוסדות - מכון שינוי, סמינר הקיבוצים, האוניברסיטה העברית. המקצוע נלמד באוניברסיטאות נוספות במסגרת תארים.
ש: קיבלת על כך תעודות?
ת: כן. מדובר בתעודות שנמצאות בידך. כתוב שם "טיפול משפחתי".
ש: לא כתוב פסיכותרפיה משפחתית. האם יש תעודה עליה כתוב "פסיכותרפיה משפחתית"?
ת: זאת טרמינולוגיה מקובלת. אני לא יודעת אם היא מופיעה על גבי תעודות.
ש: אז איך אני יכול להאמין לך שיש לך הכשרה כזאת? האם את יכולה להראות לנו מסמך אקדמי בו מופיעה הסמכה לפסיכותרפיה משפחתית?
ת: ...הטרמינולוגיה המקובלת היא פסיכותרפיה משפחתית. יש לי תעודה משנת 2000 על סיום המסלול הזה".
 (פרוטוקול הדיון מיום 11.4.07, בעמ' 15 - 16). אעיר, כי תעודה זו לא הוצגה לבית המשפט.

המשיבה 1 טוענת להכשרה בתחום הפסיכותרפיה תחת "טיפול משפחתי" אך היא "לא יודעת" אם מונח זה מופיע בתעודות. בהמשך היא מאשרת כי סיימה מסלול פסיכותרפיה משפחתית, אשר זיכה אותה בתעודה בזו הטרמינולוגיה, רק בשנת 2000.

בתצהיר התשובה לשאלות המערער, הצהירה המשיבה 1, כי "לא נתתי טיפול פסיכותרפויטי אלא משפחתי" (תשובה לשאלה 28). אבל בבית המשפט, בחקירה הנגדית, תיקנה ואמרה, כי "קיבלת טיפול משפחתי. זה כולל פסיכותרפיה משפחתית" (פרוטוקול עמ' 17).

המשיבה 1 נשאלה אם היא ראתה את מסמכי ההפנייה לטיפול פסיכותרפויטי אשר הביאה עמה גרושת המערער, והאם זהו אכן הטיפול אשר נתנה:

ש": היא אמרה לך שהיא באה אליך לצורך מה?
ת: ... דיברתי איתה טלפונית... אני זוכרת שביקשתי ממנה להגיע לפגישה הראשונה עם כל הניירת הרלוונטית. זה נוהג שאני עושה.

אם יש ניירת - אני מבקשת להביא אותה ואני עוברת עליה אחרי הפגישה.

ש: מצאת שם את החלטת ביה"ד הרבני והמלצות הדוקטורים?
ת: בהחלט. אחרי הפגישה איתה קראתי את כל הדו"חות וכל המסמכים.

...

ש: איזה סוג של טיפול החלטת לתת לה?
ת: משפחתי" (פרוטוקול הדיון, בעמ' 17 - 18).

דא עקא, שגרושת המערער לא הופנתה לטיפול משפחתי וגם לא כזה "הכולל" אלמנטים של פסיכותרפיה משפחתית. בית הדין הרבני הפנה את האישה לטיפול פסיכותרפויטי ככזה. המשיבה 1 היתה מודעת לכך, שכן היא ראתה את החלטת בית הדין הרבני והמלצת המומחים (שם). ומכל מקום, למשיבה 1 לא היתה באותו זמן תעודת-הסמכה לטיפול פסיכותרפי ככזה.

19. המערער החל, איפוא, טיפול שהיה לו יסוד להניח שהוא טיפול פסיכותרפויטי על-ידי מי שמוסמך לכך. המשיבים לא קיבלו את הסכמתו לטיפול משפחתי, גם אם לדעתם זה הטיפול הראוי, הנכון, או השווה ביעילותו לטיפול פסיכותרפי, וגם אם לדעתה של המשיבה 1 טיפול כזה "כולל" פסיכותרפיה.

20. על-כן, צודק המערער. אמנם הדגש בערעורו על-כך ש"המשיבה 1 לא הוכשרה ולא הוסמכה ליתן טיפול פסיכותרפויטי, ככזה ..." (סעיף 25 לעיקרי הטיעון), אך הוא גם מלין שוב ושוב – בצדק, לדעתי, כי "המערער ידע כל העת, כי כך הוצג לו, שהוא משלם למשיבים מחצית מסכום עלות והוצאות הטיפול הפסיכותרפויטי - הוא - רק הוא - ולא אחר - אותו "עוברת" - במכונס - גרושתו ואותו "עובר" בנו ... והנה, כעת, מתברר עוד - הכזב הגדול של המשיבים-הנתבעים, ... הם הרי טוענים כי לא זה הוא הטיפול אותו נתנו ..." (סעיף 65 לעיקרי הטיעון).

למעלה מן הדרוש

21. למעלה מן הדרוש אני מבקש להעיר, כי הקביעה של בית-משפט קמא, אשר אושרה בערעור, במותב אחר של בית-משפט זה, לפיה, לאור [חוק יסוד: חופש העיסוק](#), אין לומר כי העיסוק בפסיכותרפיה אסור על כל מי שאינו פסיכולוג קליני – מוקשית בעיני.

פסיכותרפיה מוגדרת כ"כלל שיטות הטיפול בהפרעות נפשיות המבוססות על שימוש באמצעים פסיכולוגיים" (האניציקלופדיה הכללית העברית) (כן, עוד יש דבר כזה). וכן נאמר שם, כי בבסיס השיטה עומדות תיאוריות פסיכולוגיות ואף יש שיטות פסיכותרפיה בהן נעשה שימוש בפסיכואנליזה.

על-כן, הקביעה כי כל אדם, גם שאינו פסיכולוג, יכול לעסוק בכך, היא בעייתית, בלשון המעטה, וסותרת, לכאורה, את הוראת סעיף 2(א) [לחוק הפסיכולוגים](#), התשל"ז-1977, האוסר על מי שאינו פסיכולוג לעסוק בפסיכולוגיה.

זאת ועוד; אם כל אדם רשאי לעסוק בכך, מכוח [חוק יסוד: חופש העיסוק](#), אין כל משמעות לסעיף 2(ג) [לחוק הפסיכולוגים](#).

נראה לי, כי הפרשנות הנכונה היא שהפסיכותרפיה, בהיותה סוג של טיפול פסיכולוגי, חלות עליה הוראות [חוק הפסיכולוגים](#). לפי סעיף 9(ב) לחוק זה, היא יוחדה לפסיכולוג קליני בלבד.

קשה לקבל את הפרשנות, לפיה כל אדם רשאי לעסוק בפסיכותרפיה, מכוח [חוק יסוד: חופש העיסוק](#), מלבד פסיכולוג, עליו נאסר הדבר בסעיף 9(ב) [לחוק הפסיכולוגים](#).

חיזוק לכך אני מוצא בעובדה, שבחוק הסדרת העיסוק במקצועות הבריאות, התשס"ח-2008, על תיקוניו, אין התייחסות לפסיכותרפיה. נראה לי, שהמחוקק מניח שדיסציפלינה זו מוסדרת כבר [בחוק הפסיכולוגים](#).

הערה זו, היא, כאמור, למעלה מן הדרוש, שכן אין אני מוסמך בתיק זה, להידרש עתה לסוגייה זו.

סיכום של דבר

22. סיכומי של דבר, אני מקבל את הערעור ומבטל את פסק-דינו של בית-משפט קמא. ממילא בטלים החיובים שהוטלו על המערער. אני מחייב את המשיבים, ביחד ולחוד, לשלם למערער את הסך 14,562 ₪ בצירוף הפרשי הצמדה וריבית כחוק מיום הגשת התביעה עד יום התשלום בפועל, וכן את הוצאות המשפט וכן שכ"ט עו"ד בסך 20,000 ₪ בתוספת מע"מ והפרשי הצמדה וריבית כחוק, מהיום עד יום התשלום.

המזכירות תמציא העתק פסק הדין לב"כ הצדדים.

הערבות תוחזר למערער.

ניתן היום, כ"ט ניסן תש"ע, 13 אפריל 2010, בהעדר הצדדים.

זאב המר 54678313

נוסח מסמך זה כפוף לשינויי ניסוח ועריכה

[הודעה למנויים על עריכה ושינויים במסמכי פסיקה, חקיקה ועוד באתר נבו - הקש כאן](#)

